

Prof. dr hab. Beata Pastwa-Wojciechowska
Instytut Psychologii
Uniwersytet Gdański
Ul. Jana Bażyńskiego 4

Recenzja

spójnego tematycznie zbioru artykułów stanowiących osiągnięcie naukowe mgr Katarzyny Czekierdy jako podstawa do nadania stopnia doktora nauk społecznych w zakresie psychologii w przewodzie doktorskim prowadzonym na Wydziale Psychologii SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny

Doktorantka jako osiągnięcie naukowe przedstawiła cykl, jak sama zresztą trafnie podkreśla, spójnego tematycznie zbioru artykułów opublikowanych w czasopismach naukowych, które w mojej ocenie spełniają formalne i merytoryczne wymagania stawiane doktoratom w zakresie psychologii. Mgr Katarzyna Czekierda wyszczególniła w opisie swojego osiągnięcia następujące publikacje:

1. **Czekierda, K., Banik, A., Park, C.L., Luszczynska, A. (2017).** Meaning in the life and physical health: systematic review and meta-analysis, *Health Psychology Review*, 11, 87 - 418.
2. **Czekierda, K., Horodyska, K., Banik, A., Wilhelm, L., Knoll, N., Luszczynska, A. (2019).** Meaning in life and physical quality of life: cross-lagged associations during inpatient rehabilitation. *Rehabilitation Psychology*. Advance online publication.
3. **Czekierda, K., Zarychta, K., Knoll, N., Keller, J., Luszczynska, A. (2019).** Links between meaning in life and physical quality of life after rehabilitation: Mediating effects of positive experiences with physical exercises and mobility. (revise and resubmit in PLoS One).

Po zapoznaniu się z przedłożonymi przez doktorantkę publikacjami z pełnym przekonaniem stwierdzam, że:

- a) Mgr Katarzyna Czekierda we wszystkich trzech publikacjach występuje jako pierwszy autor
- b) Jej wkład w tworzenie w/w publikacji został precyzyjnie określony
- c) Do dokumentacji dołączono wymagane oświadczenia współautorów
- d) Wszystkie trzy publikacje zostały przygotowane z niezwykłą starannością i wnikliwością zarówno od strony merytorycznej, jak i metodologicznej, co niewątpliwie świadczy o jej wysokich kompetencjach naukowych, jak i badawczych.
- e) Badania zostały przeprowadzone na grupach klinicznych, co wymaga nie tylko kompetencji metodologicznych, ale także znajomości specyfiki klinicznej badanych grup i umiejętności przeprowadzania w nich badań, z rozpoznaniem ich mocnych stron ale także ograniczeń.

Już na wstępie pragnę zaznaczyć, że moja ocena przedstawionego osiągnięcia jest bardzo wysoka. Ocena ta wynika z zaakcentowanych już wcześniej kompetencji merytorycznych i metodologicznych Doktorantki ale także jej niewątpliwych umiejętności pracy w zespole czy też zespołach badawczych, jakie z pewnością posiada. Pani mgr Karolina Czekierda przeprowadziła prezentowane badania w zespołach o zróżnicowanym składzie osobowym w których koncentrowała się na eksplorowanej przez nią problematyką badań. Merytorycznie uzasadniła spójność tematyczną przedstawionych przez nią publikacji wskazując na przyjętą przez nią argumentację.

Przechodząc do szczegółowej analizy wskazanego osiągnięcia naukowego w pierwszej kolejności pragnę odnieść się do **strony formalnej** recenzowanego cyklu artykułów. I tak, wszystkie trzy publikacje widnieją w wykazie czasopism punktowanych MNiSW i zgodnie z tym wykazem posiadają następującą punktację: publikacja nr 1 (140 pkt.), publikacja nr 2 (70 pkt.) i publikacja nr 3 (100 pkt.) a także zostały już poddane bardzo ścisłym regułom recenzowania określonym w w/w czasopismach. Ponadto, jak już zaznaczałam we wszystkich trzech publikacjach występuje jako pierwszy autor.

Odnosząc się do **omówienia merytorycznego poszczególnych prac**, jak już zaznaczyłam doceniam dojrzałość Doktorantki w tworzeniu i realizacji zamierzeń badawczych, popartych umiejętnościami współpracy z innymi badaczami (naukowcami). Przedstawione publikacje odzwierciedlają z pewnością wszystkie zaakcentowane wcześniej kompetencje Doktorantki ale także jej umiejętności realizacji projektów badawczych poprzez ich etapową realizację, która nie tylko stwarza możliwości dokonywania dalszych projektów ale pokazuje, że każdy z tych etapów jest samodzielnym i inspirującym wielokierunkowo dziełem. Napisane tu sformułowanie używam z pełnym przekonaniem, co pozwolę sobie uzasadnić poniżej. I tak, jeżeli przyjrzymy się **pierwszej publikacji**, to jak słusznie zauważa Doktorantka w literaturze przedmiotu możemy spotkać się z różnymi od strony metodologicznej przeglądami literatury podejmującymi próby systematyzacji badań czy też pojęć z danego obszaru. Natomiast to, co wyróżnia pracę Doktorantki to merytoryczny i niezwykle poprawny metodologicznie sposób dokonania tej metaanalizy. Doktorantka dokonała bowiem a) metodologię systematycznego przeglądu literatury Cochrane'a, b) strategię metaanalizy, c) uwzględniła wytyczne PRISMA oraz d) przeszukała elektroniczne bazy danych. Bardzo precyzyjnie określone zostały także kryteria włączające i wyłączające badania do dokonanego przeglądu. Innymi słowy, z 1926 zidentyfikowanych badań – 66 spełniało wszystkie kryteria włączenia. Uzyskane rezultaty badań zostały precyzyjnie nie tylko przedstawione ale także omówione a ich analiza wskazała na małą do umiarkowanej wielkość efektu związku poczucia sensu życia i wskaźników zdrowia fizycznego zarówno wśród osób chorujących przewlekłe jak i zdrowych. Ponieważ nie udało się na podstawie badań stwierdzić kolejności działania badanych zmiennych, dlatego też w **publikacji nr 2** zaplanowano wyjaśnienie tego zagadnienia, czyli podjęto próbę określenia, która z badanych zmiennych jest poprzedzająca. Innymi słowy, zespół badawczy starał się określić, czy wyższe poczucie sensu życia poprzedza lepszy stan zdrowia czy lepszy stan zdrowie determinuje wyższe poczucie sensu życia. Badanie zostało zaplanowane w planie podłużnym, tj. na początku podjętej rehabilitacji (pomiar 1) oraz po miesiącu, czyli na zakończenie turnusu rehabilitacyjnego (pomiar 2). Należy też zauważyć, że wybór osób badanych tj. chorujących przewlekłe na choroby centralnego układu nerwowego i układu mięśniowo-szkieletowego został przez zespół badawczy precyzyjnie wskazany. Również w mojej ocenie wszelkie inne parametry włączania osób badanych

do badań, jak i sposób analizy danych oraz wyciągania wniosków zostały podobnie jak w poprzednim badaniu precyzyjnie opisany i wnikliwie omówione. Wypada mi po raz kolejny podkreślić imponującą wiedzę teoretyczną, metodologiczną i praktyczną Doktorantki, co odzwierciedla jej wysokie kompetencje naukowe.

Następnie uwzględniając uzyskane rezultaty badań Doktorantka wraz z zespołem podjęła kolejne badania, które zostały zaprezentowane w **publikacji 3**. W publikacji tej Doktorantka wraz z zespołem dążyła do dalszego zgłębiania podjętej problematyki poprzez określenie czy zależności pomiędzy poczuciem sensu życia a fizyczną jakością życia są mediowane przez poznawcze, emocjonalne i behawioralne zmienne. Oprócz podkreślenia tych samych walorów prezentowanej pracy, jak w poprzednich publikacjach chciałabym zwrócić także uwagę nie tylko na merytoryczne i metodologiczne aspekty uzyskanych badań ale także na ich walor kliniczny w tym obszarze rehabilitacji.

Z serii przeprowadzonych badań przez mgr Katarzynę Czekierdę wraz z wymienionymi przez nią w poszczególnych publikacjach współpracownikami wypływają następujące wnioski świadczące o jej wkładzie w rozwój psychologii, zarówno w obszarze merytorycznym, metodologicznym, jak i klinicznym:

1. Niekwestionowany jest praktyczny wkład w podejmowanie działań w obszarze rehabilitacji ale także aktywizacji osób chorych i zdrowych dla podejmowania różnych działań. Uważam, że uzyskane rezultaty ważne są nie tylko dla samych klinicystów ale także pacjentów, co z pewnością może i powinno być wykorzystane także w obszarze psychoedukacji.
2. Przeprowadzone analizy teoretyczne, jak i metodologiczne pozwoliły na precyzyjne określenie zależności pomiędzy fizyczną jakością życia a poczuciem sensu życia. Tym samym zaprezentowane rezultaty badań pokazały nie tylko prawidłowości mogące leżeć u podstaw wzajemnych zależności pomiędzy badanymi zmiennymi ale także ograniczenia, na które należy zwrócić uwagę w zakresie planowania działań zarówno w obszarze nauki, jak i praktyki.
3. Zaprezentowana procedura badań przyczynia się z pewnością do rzetelniejszego sposobu wnioskowania badanych zależności a tym samym

wykorzystywania zaproponowanego sposobu wnioskowania w innych badaniach.

Pragnę bardzo wyraźnie podkreślić, że jestem pod bardzo dużym wrażeniem rozległej wiedzy, erudycji i dociekliwości Doktorantki w zgłębianiu podjętego przez nią problematyki oraz umiejętności pracy w zespołach naukowych. Kompetencje swoje Doktorantka pokazała także w zróżnicowanych obszarach wnioskowania psychologicznego co tym bardziej doceniam (metaanalizy, dojrzała i wnikliwa analiza badań oraz zaawansowane metody wnioskowania statystycznego i psychologicznego).

Konkluzja:

Przedstawioną przez Doktorantkę pracę oceniam bardzo pozytywnie zarówno w aspekcie merytorycznym, jak i metodologicznym, i stwierdzam że Jej wkład w rozwój psychologii w mojej ocenie jest znaczący. Tym samym z pełnym przekonaniem wnoszę o dopuszczenie mgr Katarzyny Czekierdy do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Gdańsk, dn. 28.11.2019

prof. dr hab. Beata Pastwa-Wojciechowska